

VIERASLAJIT ESPOOSSA

SAARNENSURMA

Haitat

Taudin runtelemassa saarnimetsikössä saattaa lopulta olla vain muutamia eläviä puita, jotka todennäköisesti ovat perinnöllisesti vastustuskykyisiä taudille. Vanhat, suuret saarnet näyttäisivät olevan kestävämpiä kuin taimet ja nuoret puut.

Torjunta

Saarnensurmasta ei tarvitse ilmoittaa Eviraan, koska sen katsotaan jo vakiintuneen Etelä-Suomeen.

Saarnensurmasta voi ilmoittaa www.vieraslaji.fi -sivustolle, jossa on valmis lomake havaintojen kirjaamista varten. Espoon kaupungille havainnot tulee ilmoittaa kaupungin palautejärjestelmän (<https://easiointi.espoo.fi/eFeedback/>) kautta. Vaihtoehtoisesti havainnot voi ilmoittaa sähköpostitse osoitteeseen: kaupunkitekniikka@espoo.fi tai soittamalla kaupunkitekniikan keskuksen asiakaspalvelunumeroon: 09 816 25000.

Saarnensurma

(*Hymenoscyphus pseudoalbidus*,
Chalara fraxinea)

HAITALLINEN

Alkuperä ja leviäminen

Saarnensurma on *Hymenoscyphus pseudoalbidus* (aiemmin kuvattu nimellä *Chalara fraxinea*) -sienen aiheuttama tauti, jonka puhkesi 1990-luvun puolivälissä Itä-Euroopassa. Sieltä se levisi nopeasti lähes koko Eurooppaan.

Taudin puhkeamisen syy on epäselvä, mutta tuhoalueilla oli esiintynyt kuivuutta ennen epidemian alkua. Tutkimuksissa on todettu taudin aiheuttajan esiintyneen jo pitkään Euroopassa aiheuttamatta oireita. Muutoksen syyksi on esitetty uuden mutaation syntymistä, eurooppalaisen sienen hybridisoitumista tuntemattoman lähisukuisen tulokaslajin kanssa sekä puiden kasvuympäristössä tapahtuneita muutoksia.

Suomessa saarnensurma havaittiin ensimmäisen kerran vuonna 2007 Tuusulassa. Uusia havaintoja on tehty sen jälkeen saarnen luontaisella

leviämisalueella eteläisessä Suomessa.

Tunnistaminen

Saarnensurma aiheuttaa etenkin nuorissa saarnissa tuhoa. Osa puista vaikuttaa jossain määrin vastustuskykyisiltä.

Saarnensurma ilmenee hyvin monenlaisina oireina, joten sen tunnistaminen on vaikeaa. Ensimmäisiä oireita ovat mm. tummat kuoliolaikut lehdissä ja lehtiruodeissa sekä korot vanhempien puiden oksissa ja rungossa.

Taudin alkuvaiheessa latvuksesta törröttää yksittäisiä lehdettömiä oksia, joiden määrä vuosittain lisääntyy. Muutaman vuoden kuluttua runkoon syntyy vesioksia korvaamaan kuollutta latvustoa.

Kuva: Food and Environment Research Agency (Fera) / Wikipedia

Kuva: A. Kunca, Nat. Forest Centre - Slovakia / Bugwood.org